

Impact educatietrajecten voor inwoners van Twente op verschillende levensdomeinen in 2021

*Resultaten monitor educatietrajecten regio Twente
als onderdeel van de Nederlandse Monitor Volwasseneneducatie
door Prof. Dr. Maurice de Greef*

Jaarlijks faciliteert de regio Twente educatietrajecten voor haar volwassen inwoners met als doel, dat zij een betere plek in de regio krijgen. Vraag is wat de impact van deze trajecten is en ook op de verschillende levensdomeinen. De regio Twente heeft ook in 2021 in samenwerking met het ROC van Twente trajecten volwasseneneducatie gefaciliteerd. Deze rapportage beschrijft de uiteindelijke impact van de educatieve trajecten uit 2021 voor de regio.

Investeren in taal loont

Volgens het CBS (2014a) kent Nederland nog steeds een groot percentage inwoners, dat uitgesloten is van sociale deelname aan de samenleving, te weten 15%. Dit zijn mensen, die in de meeste gevallen niet kunnen meedoen aan activiteiten, werk, maar ook minder contacten hebben in hun eigen omgeving. Volgens Bijl et al. (2011) komt het probleem van sociale ongelijkheid door het verschil in opleiding. Het verschil in opleidingsniveau veroorzaakt namelijk een kloof tussen hoog- en laagopgeleiden (Bijl et al., 2011). Dit effect zien we ook terug in onze werkloosheidscijfers. Volgens het CBS (2014b) is circa 77% van de werklozen laag- of middelbaar opgeleid. Een bijkomend probleem van mensen die sociale uitsluiting of uitsluiting van de arbeidsmarkt ervaren, is dat deze mensen onder andere de taal vaak niet voldoende meester zijn. Investering in educatietrajecten voor deze laag- en middelbaar opgeleiden zou deze problematiek en de bijbehorende kosten kunnen tegengaan.

Met de trajecten volwasseneneducatie in de regio Twente bieden de gemeenten zoveel mogelijk inwoners in deze regio die nog niet of onvoldoende (kunnen) participeren, een educatief aanbod. Een aanbod dat gekoppeld is aan de maatschappelijke context en dat bijdraagt aan het beoogde maatschappelijk effect. In deze rapportage leest u de uitkomsten van het onderzoek naar de impact van deze trajecten in 2021.

Onderzoeksmethodiek

In 2021 is onder een aantal deelnemers aan educatieve trajecten in de regio Twente een vragenlijst afgenomen. Er zijn in principe 2 meetmomenten geweest, te weten: T⁰ en na circa 15 weken T¹. Dit is verspreid over het najaar van 2021 daar niet alle trajecten een gelijktijdig

startmoment hadden. Tijdens de metingen zijn allereerst de socio-demografische kenmerken, zoals geslacht, nationaliteit, leeftijd, hoogste vooropleiding, aantal opleidingsjaren, het hebben van een diploma of een (vrijwilligers)baan in kaart gebracht (gebaseerd op onderzoek van Verté et al., 2007). Bij de meting is daarnaast gebruik gemaakt van de gevalideerde SIT-vragenlijst (Sociale Inclusie na Transfer) van De Greef, Segers en Verté (2010).

Sterke impact van het leertraject op de plek in de samenleving en de arbeidsmarkt

Uit tabel 1 wordt duidelijk, dat in 2021 de trajecten er allereerst voor zorgen, dat een meerderheid van de deelnemers beter zijn of haar taalvaardigheden kan toepassen in de praktijk (variërend per soort traject van circa 45% tot 79%). Met name bij de trajecten die expliciet taalbeheersing als doel hebben zien we dat de meerderheid ervaart beter de Nederlandse taal te kunnen beheersen. In vergelijking met de landelijke benchmark van 2012 (De Greef et al., 2012) is die score veel hoger en geeft het aan, dat door de meeste deelnemers het doel van de georganiseerde taaltrajecten behaald wordt, namelijk het beter toepassen van de taal in de praktijk. Daarnaast ervaart meer dan circa 35% tot circa 45% een betere plek in de samenleving te hebben gekregen met betrekking tot vrijwel alle variabelen van sociale inclusie, wat zich onder andere vertaalt in het feit dat men bijvoorbeeld meer mensen ontmoet en dat men meer onderneemt, assertiever is geworden en meer deelneemt aan natuur- en sportactiviteiten (zie tabel 1). Ook wordt duidelijk, dat circa 64% van de deelnemers doorstroomt naar een vervolgopleiding of een ander leertraject of zich daarop oriënteert. De lagere score voor sommige met name sociale variabelen gericht op het vergroten van contacten of deelname aan activiteiten kan naar alle waarschijnlijkheid worden toegeschreven aan de beperkingen als gevolg van de maatregelen van de COVID-19. Hierdoor kon men gewoonweg veel minder deelnemen aan georganiseerde activiteiten.

Ten tweede wordt duidelijk, dat een groot deel van de deelnemers aan de trajecten 'Scoren met Gezondheid' ervaart een betere mate van gezondheid te krijgen zowel fysiek als psychisch (zie tabel 1).

Ten slotte kan worden geconstateerd dat er neveneffecten zijn op het gebied van de arbeidsmarktpositie. Wat met name opvallend is, is dat circa 50% een baan is gaan zoeken (zie tabel 1). De lagere score voor het beter functioneren in of toeleiden naar een betaalde baan (met begeleiding) kan wederom naar alle waarschijnlijkheid worden toegeschreven aan de beperkingen als gevolg van de maatregelen van de COVID-19. Het RIVM (2020) heeft eerder aangegeven dat juist de banen van deze mensen door de gevolgen van de COVID-19 eerder op de tocht staan.

**Tabel 1: Percentage deelnemers met betrekking tot
toename mate van sociale inclusie in de regio Twente in 2021¹**

Leercontext →	Taaltrajecten ROC van Twente 2021	Trajecten Scoren met Gezondheid 2021	Landelijk onderzoek 2012
Aantal deelnemers met toename sociale inclusie per variabele van sociale inclusie in % ↓			
Sociale inclusie			
Nationale Taalvaardigheden	78.6	45.2	58.2
Assertiviteit	42.9	Niet gemeten bij deze trajecten	54.2
Arbeids- en opvoedingsvaardigheden	35.7	Niet gemeten bij deze trajecten	42.0
Financiële vaardigheden	42.9	Niet gemeten bij deze trajecten	Niet gemeten bij deze trajecten
Ontmoeten & ondernemen	35.7	25.8	48.8
Natuur- en sportactiviteiten	Niet gemeten bij deze trajecten	38.7	49.3
Extra variabelen sociale inclusie			
Vervolgopleiding	64.3	Niet gemeten bij deze trajecten	Niet gemeten bij landelijk onderzoek
Gezondheid			
Fysieke gezondheid	Niet gemeten bij deze trajecten	32.3	Niet gemeten bij landelijk onderzoek
Psychische gezondheid	Niet gemeten bij deze trajecten	41.9	Niet gemeten bij landelijk onderzoek
Arbeidsmarktpositie			
Betaalde baan	7.1	Niet gemeten bij deze trajecten	19.5
Vrijwilligerswerk	28.6	Niet gemeten bij deze trajecten	21.4
Stage	7.1	Niet gemeten bij deze trajecten	7.3
Op zoek naar baan	50.0	Niet gemeten bij deze trajecten	19.8
Betaalde baan met begeleiding	0.0	Niet gemeten bij deze trajecten	14.3

De zelfperceptiemaat onder de respondenten blijkt een betrouwbare maat te zijn voor deze resultaten aangezien eerder onderzoek van De Greef et al. (2009) heeft aangetoond, dat door het zelf scoren van de beheersing van diverse vaardigheden de verwachte overschatting van de deelnemers uitbleef. Dezelfde scores door docenten (over de betreffende vaardigheden van de deelnemers) bleken namelijk veel hoger te zijn dan die van de deelnemers zelf. Daarnaast tonen Kok en Scholte (2013) door vergelijking van scores op de schalen van het SIT-instrument met scores op objectieve internationale taaltoetsen (Alamprese et al., 2011; Sabatini et al., 2011; Greenberg et al., 2011; Hock & Mellard, 2011) aan, dat de gemiddelde stijging van de test scores van deelnemers vergelijkbaar zijn. Hierbij is de hoogte van de scores op de objectieve internationale taaltoetsen vergeleken met de hoogte van de scores via het SIT-instrument.

¹ Gezien de respons op de tweede meting moeten de resultaten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Benchmark met andere regio's tijdens beperkende maatregelen van COVID-19

Uit tabel 2 wordt duidelijk dat de resultaten van de taaltrajecten van ROC Twente goed zijn in vergelijking met andere regio's met vergelijkbare trajecten in dezelfde periode, waarin de beperkende maatregelen van COVID-19 van kracht waren. Met name het aantal deelnemers dat een toename op het gebied van taalvaardigheden ervaart is veel hoger bij de taaltrajecten in Twente (zie tabel 2). De resultaten betreffende assertiviteit zijn vergelijkbaar met de andere regio's. In regio B is het aantal deelnemers dat toename op assertiviteit ervaart iets hoger en dat kan te maken hebben met het afgesproken doelperspectief van de betreffende trajecten. Ten slotte zien we dat de resultaten op ontmoeten en ondernemen iets hoger is in de andere regio's. Samenvattend wordt duidelijk, dat het aantal deelnemers dat vooruitgang in de basisvaardigheden ervaart te krijgen, hoog scoort ten opzichte van de andere regio's en dat de variabele assertiviteit vergelijkbare resultaten geeft met andere regio's. Klein aandachtspunt is dat het percentage deelnemers dat actiever is geworden in de omgeving iets lager is. Naar alle waarschijnlijkheid heeft de groep deelnemers in Twente meer hinder ondervonden van de beperkende maatregelen van COVID-19.

Tabel 2: Percentage deelnemers met betrekking tot toename van sociale inclusie tijdens de beperkende maatregelen van COVID-19

Leercontext →	Taaltrajecten ROC van Twente 2021	Regio A tijdens beperkende maatregelen COVID-19	Regio B tijdens beperkende maatregelen COVID-19
Aantal deelnemers met toename sociale inclusie per variabele van sociale inclusie in % ↓			
Nationale Taalvaardigheden	78.6	68.8	66.4
Assertiviteit	42.9	41.7	54.1
Arbeids- en opvoedingsvaardigheden	35.7	Niet gemeten bij deze trajecten	Niet gemeten bij deze trajecten
Financiële vaardigheden	42.9	Niet gemeten bij deze trajecten	Niet gemeten bij deze trajecten
Ontmoeten & ondernemen	35.7	58.3	46.7
Natuur- en sportactiviteiten	Niet gemeten bij deze trajecten	38.3	42.1

Leertrajecten voor volwassenen in de regio Twente zijn doelgericht en hebben impact

Kijkend naar de goede resultaten op de impact blijkt investering in een duurzame infrastructuur voor volwasseneneducatie met het ROC van Twente voor de regio Twente haar vruchten af te werpen. Met name de doelen van de trajecten zoals betere taalbeheersing bij de

taaltrajecten en een betere ervaren gezondheid bij de trajecten 'Scoren met Gezondheid' worden voor een groot deel van de deelnemers in een korte periode behaald.

Daarnaast is gebleken, dat een groot aantal deelnemers een betere plek in de samenleving heeft gekregen, dankzij deelname aan een traject volwasseneneducatie in 2021.

Als men de resultaten van het landelijk onderzoek vergelijkt, kan men spreken van een goed resultaat. Het aantal deelnemers, dat haar taal verbetert en een betere plek in de samenleving en op de arbeidsmarkt krijgt, is goed in vergelijking met andere trajecten uit het land. Hieruit blijkt, dat investering in volwasseneneducatie ervoor zorgt dat de inwoners in de regio Twente alsnog een betere plek in de samenleving kunnen krijgen. De deelnemers ervaren beter te gaan functioneren op verschillende levensdomeinen na deelname aan een leertraject mede gefaciliteerd door de regio Twente in samenwerking met ROC van Twente.

Referenties

Alamprese, J.A. et al. (2011). Effects of a structured decoding curriculum on adult literacy learners' reading development. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 4, (2): pp. 154-172.

Bijl, R., Boelhouwer, J., Cloin, M. & Pommer, E. (2011). *De sociale staat van Nederland 2011*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.

CBS. (2014a). *Nederland presteert bovengemiddeld op thema's Europa 2020*. 07-06-2014. <<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/eu/publicaties/archief/2014/2014-4058-wm.htm>>.

CBS (2014b). *Beroepsbevolking; Geslacht en Leeftijd*. 07-06-2014. <<http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=71738NED&D1=22,26&D2=0&D3=0&D4=a&D5=31,36,41,46,51,60,65,l&HD=140304-1009&HDR=T,G4&STB=G2,G1,G3>>.

De Greef, M., Hanekamp, M., Segers, M., Verté, D. en Lupi, C. (2012). *Leren in verschillende contexten*. 's-Hertogenbosch: CINOP.

De Greef, M., Segers, M., Verté, D., De Greef, R. & Meulenbrug, J. (2009). *Leren voor Leven een eigen plek in het dagelijks leven*. Velp: Spectrum CMO Gelderland.

De Greef, M., Segers, M. & Verté, D. (2010). Development of the SIT, an instrument to evaluate the transfer effects of adult education programs for social inclusion, *Studies in Educational Evaluation* (36), 42 - 61.

Greenberg, D. et al. (2011). A Randomized Control Study of Instructional Approaches for Struggling Adult Readers. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 4, (2): pp. 101-117.

Hock, M.F. & Mellard, D.F. (2011). Efficacy of learning strategies instruction in adult education. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 4, (2): 134-153.

Josten, E. (2010). *Minder werk voor laagopgeleiden?* Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Kok, L. & Scholte, R. (2013). *Rendement van cursussen voor laaggeletterden*. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

RIVM (2020). *Verder kijken dan corona, over de toekomst van onze gezondheid*. E-magazine. Retrieved: 13-04-2021. <<https://www.volksgezondheidtoekomstverkenning.nl/magazine#perspectieven>>.

Sabatini, J.P. et al. (2011). Relative effectiveness of reading intervention programs for adults with low literacy. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 4, (2): 118-133.

Verté, D., De Witte, N. & De Donder, L. (2007). *Schaakmat of aan zet? Monitor voor lokaal ouderenbeleid in Vlaanderen*. Brugge: Uitgeverij Van den Broele.